

TIJDSCHRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

20^e Jaargang

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1912

Gemengde Berichten.

Antwoord op de vraag: heeft hertog RUDOLF AUGUST van Brunswijk in 1670 Pfaffenfeindaalders doen slaan?

Dat de heer HALKE reeds in een volgend nummer van de *Berliner Münzblätter* 1) opnieuw met merkwaardige mededeelingen omtrent de Pfaffenfeindmunten zou voor den dag komen, had ik waarlijk niet kunnen hopen. In een „Nachtrag” behandelt hij de vraag, of de in 1670 uitgegeven Pfaffenfeindaalders met medeweten van hertog RUDOLF AUGUST zijn vervaardigd met de bedoeling zijn concurrent en vijand, den Munsterschen bisschop CHRISTOFEL BERNARD VAN GALEN, onaangenaam te zijn.

Wij vernemen uitvoerig over de geschillen dezer vorsten over het bezit van de stad Höchst, waarop beide heeren meenden te mogen aanspraak maken. De twist eindigde in April 1671 ten gunste van den bisschop. Tijdens deze geschillen vaardigde bisschop BERNARD VAN GALEN een manifest uit, gericht aan de Rijksafgevaardigden in Neurenberg en waarvan de inhoud zeer beledigend voor hertog RUDOLF AUGUST was. Deze antwoordde met een tegenmanifest, waarin hij eerstens zijne goede rechten op de stad besprak en daarbij de „Reichssammlung” opmerkzaam maakte, hoe men hem en zijn Huis op alle manieren trachtte te beschimpen. Om dit duidelijk te doen uitkomen, eindigde hij zijn manifest als volgt:

„Wozu noch jüngsthier dieses kommen, dasz man unter die Leute ausgesprenget, ob in den Fürstl. Braunschweig-Lüneburgischen Müntzstätten Reichsthaler mit dem Sym-

---

1) *Berliner Münzblätter*, XXXII Jahrgang, November 1911.

bolo: GOTTES FREUND DER PFAFFEN FEIND de novo geschlagen worden, welches denn gleichfalls zu keinem andern Ende inventirt, als nur dem Fürstl. Hause mehrern Unglimpff zuzuziehen, da doch solches so wenig Herrn Hertzog RUDOLPH AUGUSTEN Fürstl. Durchlaucht als den übrigen regierenden Herrn Hertzogen in Sinn kommen, sondern wie auf dergleichen alten Stöcken wohl geschiehet, so mag seyn, dasz auf curieuser Leute begehren der in A. 1622 und vor des jetzigen Herrn Herzogen Geburt, bey damahligen offnen Kriege, mit gedachter Inscriptio geprägte Reichsthaler auf dem noch vorhandenen Stock oder Stempel von dem Müntzmeister ohne habenden Befehl und aus keinem boesen Vorsatz, auch ehe das Hoexerische Unwesen sich erreget, nachzumüntzen verstattet, welches aber, so bald offt höchstgemeldete Herren Herzoge davon das geringste erfahren, ernstlich verboten, und der alte Stock weggeschaffet worden."

Zie hier wat de bisschop op deze verdediging antwoorde: „Es musz wohl ein jeglicher sich verwundern, dasz man noch ihrer Fürstl. Gnaden vorrücken und gleichsam verweisen woelle, als man Münsterischer Seiten unter die Leute ausgesprengt dasz neue Thaler mit der Überschrift: GOTTES FREUND UND DER PFAFFEN FEIND etwa auf dem Hartz an den Braunsweigischen Müntzstaedten eigener Bekänntnüz nach, gepraeget, und eben um diese Zeit gantz nachdencklich und dem Ansehen nach zur Bravada vors Licht kommen, welches man den Interpositions-Gesandten, als eine verbitterliche Sache billig vorgebracht und mit Vorzeigung der alten de a. 1622 gepraegten Thalern und der Collation gegen die neuern remonstrirt, dasz diss kein alter, sonder ein neuer Stock oder Stempel gewesen, welches auch Dieselbe, als des Müntzwesens wohlverstaendige agnosirt. Man haette zwar diesen weit aussehenden Trutz an seinen Ort gestellet seyn lassen, und hoffen müssen, gleichwie Gott den Hochmuth dieser von weiland Hertzog CHRISTIAEN aus des Heil. LIBORII Ruhe-Küsten zu Paderborn gemüntze

Thaler (wie dann selbiger und zwar der rechte Stock und Stempel annoch vorhanden ist) kurtz hernach mercklich gestraffet, und in A. 1623 dieses Hertzogen dem Geistlichen Stand geschehene Bravada zum dritten mahle durch eine blutige Niederlage bey Stattlohn im Stifft Münster gestürtzet, und den dem Catholischen geistlichen Kirchen-Estat zum Spott und Schrecken aus den Wolken gestreckten Arm ihme zu Florn (Fleury) in Treffen abgenommen, der gütige Gott auch vor dissmahlen würde gehüet haben, dasz die Bäume nicht, wie man sagt, in dem Himmel aufwüchsen, und kan desswegen Ihrer Fürstl. Gnaden nichts imputiret müssen, sondern haben des Hertzogen RUDOLF AUGUSTI Durchlaucht diese Müntzung nicht nur curieusen, sondern leichtfertig und friedhaessigen Leuten gestattet? Haben sie dieses an seinen Ort zu verantworten. Haben es aber andere Boesewichter ohne ihr Vorwissen gethan? Haben dieselbe darauf zu inquiren, und die Thaeter exemplariter zu bestraffen."

Uit dit alles volgt, dat bisschop BERNARD niet durfde volhouden, dat hertog RUDOLF AUGUST de Pfaffenfeindaalders heeft doen slaan om hem te bespotten, en dat hij aanneemt, dat ze door personen zijn uitgegeven, die het recht er niet toe hadden gehad. Maar wel laat hij het punt onbeslist of de hertog de zaak oogluikend heeft toegelaten, dan wel of deze van het vervaardigen der spotmunten in het geheel niets heeft afgeweten.

De heer HALKE komt nu tot de volgende besluiten :

1°. Dat het vaststaat, dat in 1670 afslagen van de in 1622 door CHRISTIAAN VAN BRUNSWIJK vervaardigde Pfaffenfeindaalders zijn gemaakt en uitgegeven.

2°. Dat niet mag worden aangenomen, dat hertog RUDOLF AUGUST de bewuste afslagen heeft doen vervaardigen met het doel den bisschop te beschimpen, dat het zelfs niet te bewijzen is, dat hij van de zaak heeft afgeweten.

3°. Dat de afslagen vermoedelijk door den muntmeester

of andere personen zijn vervaardigd uitsluitend met het doel om aan de vraag naar Pfaffenfeinddaalders van hertog CHRISTIAAN, die zeldzaam voorkwamen, te kunnen voldoen, „also aus Spekulation und unter Anwendung alter wie neuer Stempel.”

4°. Dat „Die von Fräulein DE MAN ausgesprochene und von mir geteilte Ansicht, dasz das auf der Spitze des Schwertes angebrachte Priesterbarett kein Merkmal der Nachprägung ist, durch die angeführten Urkunden neue Bestätigung erhält. Denn sicher würde dieses Unterscheidungsmerkmal in dem Manifest des Bischofs nicht verschwiegen worden sein, während die Fälscher das gröszte Interesse daran hatten, dasz ihre Erzeugnisse sich von den Originalen nicht unterschieden.”

M. D. M.

Waarde van het goud te Amsterdam op 19 Januari 1650.

Uit eene mededeeling, gedaan in het tijdschrift *Oud Holland*, deel XXIV, blz. 173, blijkt, dat voor het maken van gouden medailles ter gedachtenis aan den vrede door de Commissarissen van de Wisselbank van de stad Amsterdam geleverd was 19 mark 6 ons 15 engels goud ad 312 gulden het mark, makende 6171 gulden 15 stuiver, welk bedrag voldaan werd op 19 Januari 1650.

Hieruit volgt :

dat 1 Kilogram goud betaald is met 1267 gulden 17 stuiver ;

dat 1 gulden = 0.78873 gram goud.

's-Gravenhage.

AUG. SASSEN.

Prijs van een medaille in 1765.

Op 18 September 1765 en volgende dagen werd te Amsterdam de kostbare inboedel van wijlen vrouwe MARIA NIEWKERK, laatst wed. van den heer COENRAAD MELS, in het openbaar verkocht. Tot dien boedel behoorde „een goude penning ter gedagtenis van MATTHEUS DE HAAN, gouverneur-generaal van Nederlands Indiën, weegende 35½ Engels”. De penning bracht 54 gulden op, makende met het opgeld ad 1 stuiver per gulden, 56 gulden en 14 stuiver.

Medegedeeld door AUG. S.

Ijkmeester-generaal voor Holland en West-Friesland.

De Staten van Holland en West-Friesland benoemden op 7 Januari 1604 LENERT VAN DER GHEERE, zoon van wijlen LENARDT VAN DER GHEERE, in leven ijkmeester-generaal der Vereenigde Nederlanden, tot ijkmeester-generaal over de landen van Holland en West-Friesland. Hij was als zoodanig in het bijzonder ook belast met het nazien en justificeeren van het Trooisch gewicht, dat aan de Hollandsche munt te Dordrecht werd gebruikt. (Rijksarchief 's-Gravenhage, afdeeling Rekenkamer A, 2. Register n°. 689).

Medegedeeld door AUG. S.

Leidsche Penningen.

Daartoe uitgenoodigd door het bestuur der vereeniging „Oud Leiden”, hield de heer W. K. F. ZWIERZINA den 14den December j.l. een lezing over de penningen betrekking hebbende op Leiden. In zijne inleiding deelde de spreker mede zich, wegens de veelheid der stof, tot de penningen geslagen vóór 1813 te hebben moeten beperken en besprak twee legpenningen van 1497 en 1515, door VAN MIERIS in verband gebracht met Leiden, benevens de stukken betreffende JAN BEUKELSZ. Daarna werd aan de hand der penningen het leven onzer voorouders behandeld: regeering, belastingen, gilden, buurten, schutterij, brandwezen, weldadigheid, familiepenningen, vereenigingsleven, reizen. Na de pauze volgden de penningen betreffende het beleg en ontzet, de hoogeschool en Rijnland. De kommissie van beheer van het Stedelijk Museum „de Lakenhal” had spreker toegestaan, daaruit de niet in zijne verzameling aanwezige stukken voor dien avond te mogen gebruiken, om ze aan de leden van „Oud-Leiden” te kunnen laten zien.

Prof. dr. L. KNAPPERT dankte den spreker, die, naar hij opmerkte, blijk gegeven had in den korten tijd van zijn verblijf in de sleutelstad zich reeds in groote mate historische en topografische kennis van die stad eigen te hebben gemaakt.

In aansluiting aan bovenstaand bericht hier eenige mededeelingen omtrent niet in de penningkundige werken voorkomende stukken enz.

Vroedschap. De oudste vroedschapspenning van Leiden heeft aan de Vz. het stadswapen met het omschrift: **vroescip**, aan de Kz. op twee regels **mengelen**. Mengel is een oude vochtmaat. We hebben hier dus kennelijk met een wijnpenning te doen; een latere looden penning, gevonden op het Kon. Penningkabinet heeft rond het leidsche wapen **VROETSCAP + LOON**.

De bekende zilveren vroedschapspenningen o.a. afgebeeld in VAN LOON op 1574 zijn van de munt te Enkhuizen. Zoo werd 29 Mei 1667 uitbetaald „aan DAVID HAGENET, muntmeester te Enkhuizen 1344 gulden 10 stuivers in voldoening van 1500 vroedschapspenningen bij denselve aan de stad geleverd”.

Gilden. DIRKS kende slechts één sedert verloren geraakte gildepenny van Leiden Van de l a k e n b e r e i d e r s vond ik er nog een van 1635 met een kaarde en een schietspoel onder een kroontje en een ongedateerde met de St. Pieterssleutels onder een droogscheerdersschaar. Van de w o l l e v e r v e r s een met aan de Vz. een werkplaats, waarin een wolleverver met een jongen bezig is sajete verven, aan de Kz. den naam van den gildebrouder JAN VAN DEN DRIESSCHE.

Van 't C l e e r m a k e r s g i l d een met het beeld van de H. Maagd, hun schutpatrones en aan de Kz. een gekroonde schaar.

Van 't S c h i p p e r s g i l d een van 1700 met een schip.

Van 't H a a g s c h e v e e r een van 1679 met een trekshuit met jagertje en eindelijk van de V i s k o o p e r s een van 1782 met de gekruiste sleutels, wapen der stad en embleem van hun patroon tevens

Behalve de door DIRKS vermelde blazoenen vond ik er nog een van het s l a g e r s g i l d met een paaschos.

Buurten. Buurtpenningen vermeldt DIRKS in zijn *Noord-Nederlandsche Gildepenningen* eveneens. Hij vond er twee.

Ik was gelukkiger en mocht er nog zeven ontdekken t.w. van :

de P a p l e p e l b u u r t, met een doodshoofd en zandlooper,

't G r a e f s c h a p P r y l y of P r i l i e. Een met een koevoet, een met een wapen, waarin een koevoet, gedekt door een helm met ossekop en koevoet als helmteeken.

Beide behooren tot den '77 door ORLERS in zijn *Beschrijvinge der stad Leyden* genoemde oude buurten.

Van de 66 nieuwe buurten, ontstaan na den uitleg der stad in 1610, is geen enkele penning tot ons gekomen; van de buurten ontstaan na de verdere uitleggingen der stad (1644, 1659) wel t.w. van:

Crayestein, met een kraai,
 Bolwercksoort, met een molen,
 de Buiert van Drogestein, met een loods,
 't Huys van Doornick, met een afbeelding van dat huis.

Schutterij. Van den bekenden schutterspenning met de gekruiste vuurroeren schijnen er van elk jaar van af 1646 tot 1668 bestaan te hebben, althans ik vond ze van de jaren 1646, 1650-1653, 1655-1658, 1661, 1663, 1665 en 1667, zoodat ze ook vermoedelijk wel in de ontbrekende jaren zijn gemaakt. Van 1669 bestaan er zooals bekend twee: een met de wapens der vier burgemeesters, die in November aftraden en een met die hunner opvolgers, van 1689 een met de wapens der toen regeerende burgemeesters, tusschen die jaren en na 1689 vond ik er geen.

Brandspuitpenningen. Voor de invoering van de slangenbrandspuiten (1673) vinden wij er met aan de Vz. het stads-wapen en n^o., Kz. W. & A (wees en armekinderhuis), H. S. H. in monogram (huissittenhuis) R. H. (raadhuys) en P. W. (pauvres wallons), de plaatsen, waar de spuiten waren opgeborgen en P. S. (partikuliere spuit). Nadien vertoont de Kz. een slangenbrandspuit in slangerond en komen de letters en het n^o. gegraveerd voor onder het wapen.

Noodmunten. In het Stedelijk museum „de Lakenhal” bevinden zich een negental kleine zilveren plaatjes van eenigszins onregelmatigen vorm, meestal die van een trapezium, waarvan de hoogte grooter is dan de basis. Ze dragen ingeklopt het wapen van Leiden en respektievelijk de getallen 2, 3, 4, 6, 8, 10, 12, 16 en 18. Ze werden aanvankelijk beschouwd als merkteekens voor de leidsche

lakens, bestemd voor de Levant en sommige zijn kennelijk uit oude bekera gesneden. Enkele dragen hetzelfde kloppje met den hollandschen leeuw als de leidsche noodmunten ten bewijze van inwisseling vertoonen, waarom de konservator (evenals MAILLIET) aanneemt, dat het noodmunten van even zooveel stuivers zouden zijn geweest als de daarop ingeslagen getallen aanduiden. Ik kan dit niet aannemen. De laken- en dekenloodjes hebben meestal het opschrift: Leyden in Holland — voor het buitenland, speciaal voor de Levant, waar men geen hollandsch kon lezen, waren de sleutels en de leeuw een beter verstaanbare taal en waarom hebben *al* deze stukjes, zoowel die van de Lakenhal als de door MAILLIET afgebeelde, boven in *een gaatje*? Toch zeker om ze ergens aan te bevestigen! Dat men zilver (trouwens maar een heel klein stukje) gebruikte, is ook zoo verwonderlijk niet, het kan betekenen, dat het laken van de beste kwaliteit was.

Rijnland. In een glazen kast in de prachtig gerestaureerde groote vergaderzaal van Rijnland te Leiden bevinden zich nevens de beroemde bekerverzameling een aantal penningen, waaronder enkele onbeschreven stukken, terwijl wij uit een aan het slot der *Notulen van het verhandelde in de Vereenigde Vergadering van Rijnland gedurende het jaar 1898*, nog allerlei wetenswaardigs omtrent enkele stukken vernemen.

1°. Omtrent den kiezerspenning van Rijnland vernemen wij, dat deze „vertegenwoordigende eene intrisique waardye van vijftig stuyvers”, namens het Hoogheemraadschap, aan de kiezers van hoofdingelanden wordt geschonken tot een honorabel aandenken van de door hen volbrachte keuze. De vervaardiging in 400 exemplaren werd opgedragen aan A. MILORD, medailleur te Dordrecht, die ze in 1818 afleverde, en heeft met inbegrip van den stempel gekost / 2450.—

De penningen zouden aan de kiezers worden vereerd

ingevolge art. 15 van het kiesreglement, gearresteerd door het Departementaal Bestuur van Holland op 29 November 1804, doch werden over de even jaren 1806—1818 eerst in 1818 uitgereikt.

Deze penning is beschreven door NAHUYNS en afgebeeld Pl. I, n°. 6.

Er bestaan echter nog kiezerspenningen geslagen met andere stempels, waarop het wapen fraaiër en minder vlak bewerkt is, de Kz. een zwaarderen krans vertoont en het opschrift in gelijkvormige letters als randschrift binnen den krans is geplaatst :

KIEZERS-PENNING

RIJNLAND.

Deze, die in het aangehaalde boekje *niet* beschreven is, wordt nog als belooningspenning gebruikt. Er bestaat korrespondentie van 1835 en 1836 met 's Rijks Munt over de nieuwe stempels, die dus omstreeks dien tijd zijn gemaakt. Meerdere inlichtingen kon ik nog niet krijgen.

2°. Omtrent den penning op de opening der sluizen te Katwijk in 1807 (NAHUYNS Pl. V, n°. 33) vernemen we, dat die is geslagen krachtens besluit der Gekombineerde Vergadering van Rijnland van 25 Maart 1807 en wel 50 stuks in zilver en 150 in brons. Vervaardiger is S. P. DROZ, Conservateur honorair de la monnaie royale des Médailles à Paris; de kosten bedroegen met inbegrip van den stempel, belooning der teekenaars enz. / 2677.45.

3°. Een bronzen afslag van een penning in goud vereerd aan den Hoogheemraad GERARD BICKER, heer VAN SWIETEN bij zijn 50-jarige ambtsbediening. Vz. Afbeelding van de sluizen in den Spaarndamschen Dijk te Halfweg en van het huis Zwanenburg (thans beetwortelsuikerfabriek); daarachter de Haarlemmermeer; op de sluizen staat een kraanvogel als beeld der waakzaamheid. Randschrift, gescheiden door het wapen van Rijnland: DAT CURA QUIETEM (zorg baart rust). Op de afsnede het wapen van BICKER. Kz.

opschrift op 15 regels: OB - QUINQUAGINTA ANNORUM - LABORES - GNARISSIMOS FIDELISSIMOS - AGGERIBUS RHENI REGENDIS - IMPENSOS - PERILLUSTRI ET - SPLENDIDISSIMO - D. GERARDO BICKER AB SWIETEN - INTER PARES DIU PRIMO - AUREUM HOC - GRATITUDINIS MUNUS - SACRUM VOLUERE - RELIQUI OCTO VIRI - A. D. V. APRIL - ANNI MDCCXIV (voor zijn 50-jarigen, zeer kundigen en trouwen arbeid, aan het beheer van Rijnland besteed, hebben de acht overige mannen aan den aanzienlijken en doorluchtigen Heer GERARD BICKER VAN SWIETEN, ver de eerste onder zijns gelijken, dit gouden geschenk van dankbaarheid toegewijd op den 5den April 1714). Met de acht overige mannen zijn bedoeld WIGBOLD VAN DER DOES, heer VAN NOORDWIJK, dijkgraaf, DIDERICK DICKX, PIETER VAN LEYDEN, JAN HENDRIK VAN WASSENAER TOT OBDAM, PIETER SCHATTER, JACOB GODEFROY VAN DEN BOETSELAER, JOHAN GERRIT VAN WASSENAER, hoogheemraden en mr. ABRAHAM GULDEWAGEN, sekretaris.

De stempels, waarmede de penning is geslagen, berusten eveneens ter sekretarie van Rijnland.

In de rekening van 1714 vindt men: „Nogh betaalt aan JOHANNES DRAPPENTIER 1) de somma van vijffhonderd vier en tagtigh Guldens vijf stuijvers ende dat over en in voldoening van het maecken van twee stempels, gegraveerd tot het maecken van een gouden medailje; ook voor de levering van het goudt met het Fatsoen van de meergemelde medailje, blijckende bij sijne reeckeninghe — sijne quitantie alhier overgeleverdt ende daeromme de voorschreeve somme alhier uitgetrocken werd tot VCLXXXIII½ V St.”

4°. Een zilveren exemplaar van den gouden aan den bode van Rijnland, W. KLEUTERS in 1693 vereerden penning (zie VAN LOON IV, blz. 56), waaromtrent in de rekening van 1693 staat: Nogh aen MARTINUS SMELTZINGH, goudsmit, 129 pond 8 sch. voor levering van 2 oncen

1) Stempelsnijder aan de Hollandsche Munt te Dordrecht.

twee engelsen en een halff ducate gout, alsmede voor het smelten, 't snijden van de goude penningh, ende een doosje daertoe van olyve hout bij hem ten dienste van den lande van Rijnlant in desen jare sestien hondert drient negentigh geleverd ende verdient CXXIX £ VIII Sch.

Z.

Volksversjes betrekking hebbende op munten.

In de spreekzaal van het Rotterdamsch leeskabinet heeft de heer W. J. SPRUYT W.JZN. gedurende de maand Juli 1911 eene tentoonstelling gehouden van munten van de republiek der Vereenigde Nederlanden en voegde daaraan toe de op deze geldstukken betrekking hebbende volksversjes of bijschriften uit de 16e, 17e en 18e eeuw. Hij heeft de goede gedachte gehad, de namen der tentoongestelde munten met het jaar waarin ze zijn geslagen, alsmede de op deze geldstukken betrekking hebbende versjes op een groot blad papier te laten drukken. Het geheel, dat in zwarte en roode letter is gedrukt, ziet er keurig en duidelijk uit, zoodat men het blaadje papier zeer gaarne zal bewaren. De meeste spreuken zijn ontleend aan de ons bekende kinderprent, die het eerst door J. BROUWER, einde 18e eeuw te Amsterdam is uitgegeven en waarvan vele latere drukken bestaan.

Wij hebben die prent en de versjes uitvoerig behandeld in *Tijdschrift* 1903. Behalve de op de prent voorkomende rijmpjes, vinden we bij den heer SPRUYT enkele grappige volksversjes vermeld, die aardig genoeg zijn om ze hieronder te vermelden.

Zoo is onder een gouden rijder van 1763 te lezen :

*Ik wou wel om een gulden,
Alsdát mijn hairtjen crulde,*

*Ik wou wel om een ducaton,
Dat ik een gouden rijder won,
Want door diën gouden rijer
Kreegh ik temet een vrijer.*

Hier in Zeeland heb ik in mijne jeugd dit versje herhaaldelijk gezongen en er lustig bij op los gedanst, maar de vierde regel was anders. Deze luidde :

*(Ik wou wel om een dukaton)
Dat ik in Oostinje ston(d).*

Bij den halven dukaton van Utrecht van 1764 schrijft de heer SPRUYT :

*Ik wou wel om een halve ducaton
Dat een vrijer naast mij stondt.*

Kurieus is wat we bij een daler (lees daalder) van 30 st. van het jaar 1686 lezen :

*Een vloot in Maart
Is een Daler waard.*

Meerdere ons onbekende volkswijsjes vinden we niet aangehaald.

Dergelijke tentoonstellingen zijn aardig en nuttig tevens. Zij wekken bij velen weer de herinnering op aan wat zij in hunne jeugd over de oude nederlandsche munten door grootouders en andere verwanten hoorden vertellen, terwijl anderen er door worden opgewekt om met de oude geldstukken in natura kennis te maken en . . . verzamelaar te worden. Wij hopen en vertrouwen, dat de heer SPRUYT zeer veel voldoening van zijne uitstalling zal hebben gehad.

M. D. M.
